

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 27. listopada 1891.

List 48.

Bojte se Boga in spoštujte njegove duhovne.

Bil sem se pred nekaj časom odmenil malo na popotvanje; sošel sem se že na Dunaju, ko sem stopil v voz, z odličnim, obče spoštovanim starejšim gospodom, in zdajci ponudila se mi je vgodna prilika pričeti prav zanimiv pogovor. To je terpelo toliko časa, da sem se nehoté moral posloviti od zelo ljubeznjivega tovariša; on pa peljal se je s svojim tajnikom in služabnikom še v Solnograd, kjer je imel zelo važen opravke.

Neka časniška opomba privedla naji je na politiško polje; dalje pogovarjala sva se tudi o šoli in Cerkvi; to so namreč tvarine, ktere več ali manj zanimajo vsacega učenjaka, tem bolj, ako se kdo sam peča v vgodnih pogovorih, ali spisih s tacimi tvarinami. Ko je videl dobri, prijazni gospod že po nekterih opombah, da sem istih misli kakor on, da sem tudi jaz z umom in srcem družnik naše svete Cerkve in zavoljo tega tudi čislam in spoštujem duhovne kot Božje namestnike, iz največjega prepričanja, bil je silno razveseljen, ter mi je povedal nekaj zelo znamenitih dogodkov iz življenja, ki so se veršili v njegovi domačiji, da bi me še bolj vterdil v mojem sv. Cerkvi prijaznem mišljenji.

Neko nedeljo, dejal je, sedelo je v neki gostilni več gospodov pri kozarcu vina, ter so se pogovarjali o zelo raznoverstnih rečeh. Kmalu začeli so govoriti tudi o Cerkvi in duhovščini. O tej priliki skazovati se je trudil posebno eden izmed te družbe prav neljubo in neblago; mnogo je govoril o znanih duhovnih, pa dobrega nič ne; vselej vedel je pri njih kaj popravljati: ne njih domače in ne njih očitno življenje ni pri njem milosti našlo. Da je silno nevgodno govoril

o njih pridigah, kterih je pa slišal le malo in še teh ne celih, to je pri takem človeku popolnoma jasno. Tako je opravljal in obrekoval nadalje, čeravno je sprevidil, da se pri celem omizji nobeden z njim popolnoma ne vjema; bili so drugač le mirni, previdni starejši možje, ki so znali ceniti težki stan duhovnov, kakor tudi njihovo sveto in vzvišeno službo. Na enkrat slišali so zunaj na ulici vpiti, „oče!“ tako zgovorni obrekovalec spoznal je glas svojega otroka ter jo takoj pobrisal iz sobe vprašat, kaj da hoče otrok. Ko je došel do stopnic, spodtaknil se je na zgornji ter tako nesrečno padel, da ni bil več zmožen vstati; na vpitje otroka prihiteli so ljudje, ki so pomagali možu na noge. Bil se, je hudo poškodoval, ko je padel, in vsled tega bilo mu je nemogoče spregovoriti besedico. Zgubil je bil zmožnost govoriti. (S čemur je grešil, v tem je bil tepen.) —

Mladi dečki iz bogatih družin imeli so navado hoditi o dopoldnevu v bližnji gozd, ondi nekoliko časa veselo kramljat v hladni senci pod drevjem. Nekega dne so sedeli na klopi ob cesti, kar zapazijo od daleč gosp. župnika sosednje občine, ki je šel proti njihovi vasi. Zmenili so se čisto tiho in mirno ostati, da jih ne zapazi, ako pojde mimo njih spodaj po cesti. Ko gre častivredni gospod, se vé da, ne da bi jih bil videl, spodaj mimo njih, pobere eden mladeničev hitro kamen ter ga verže za gospodom; kamen zadel je gospoda, vendar ne ranil. Duhoven se hitro oberne, pa nikogar ne spazi, in misleč, da je priletel kamen slučajno s hriba, nadaljuje svojo pot, zahvalivši se Bogu, da je kake nesreče obvarovan. Nekaj dni pozneje zbrali so se dečki zopet na onem mestu, ter se med samopašnim

smehom kratkočasili in metali. V prederznosti začeli so poslednjič tudi kamenje lučati, eden v drugega. Kar neprevidoma eden silno zakriči, — bil je mladenič, ki je pred kratkim bil kamen vergel v g. župnika, in bil je zdaj od kamena tako nesrečno zadet na desno oko, da mu je koj izteklo in od tega časa, se vé, ni nič več videl na to oko. —

Ravno tako žalostna je naslednja prigodba. Mladenič, ki je imel od ljubega Boga dar, svoje misli v posebno lepi in prijetni obliki zapisovati, dal se je zapeljati s časnimi dobički proti svojemu lastnemu boljšemu prepričanju pisariti zoper sv. Cerkev in zoper duhovne; rabil je tedaj zelo napačno in pregrešno svoj lepi, zavidanja vredni dar, ki ga mu je Bog dal. Z največjim veseljem brali so njegovo pisanje, kajti vse bilo je pisano z duhom in bistroumnostjo, in marsikdo, ki je bral te strupene spise, zašel je na grešna pota, tajil dobre in svete nauke, katerih se je priučil nekda v blagi domači hiši, v šoli in v cerkvi. Pokazalo se je pri tem zopet zelo jasno, da slabo, protiversko branje je strup, ki navadno počasi mori, toda gotovo umori. — Nekega dne naznani se mladeniču, ki je ravno zopet pri mizi pisal, da ga nekdo hoče obiskati. Takoj vstane, da bi šel prijatelju naproti ter ga pozdravil. Ker je pa urno ravnal, zbedel se je s peresom v kazalec desne roke. S perva se ni zmenil za to malenkost: toda zateka mu perst in roka: hudo bolečino čuti po vsi roki! Pokličejo zdravnike: toda konec temu je bil: da mu bodo odrezali roko. Preklinjevanje zoper Boga, sveto Cerkev in duhovne se je žalostno končalo. — Pota previdnosti občudovaje končal je moj častitljivi tovariš svoje zelo ganljivo pripovedovanje s kratkimi, pa pomenljivimi besedami: „Res, bojte se Boga in spoštujte duhovne!“

Profesor Janez Repič.

Modroversko kermilo zdrave omike.

(Dalje.)

VI. Poglavje.

O potrebi in obstoju vidne oblastnije v Cerkvi.

15.

Obnašanje glavarjev pretvezane verske poprave, reformacije, luteranstvo je štirinajsti dokaz za cerkveno oblastnijo.

Kako potrebna je ta oblastnija, se razvidi prejasno iz tega, da se je nehoté poprilljejo njeni največi sovražniki! Naši zmoteni bratje so jo zaverгли ko trinoštvo, in sozidali so na njeno

mesto izrušljivo stavbo svoje pretvezane poprave, ali reformacije, prisililo jih je zopet poprijeti oblastnije, ki bi zabranila razpis njihove ravno spočete ločine, njihove nove krive vere. To njihovo protivno ravnanje priča zgodovina istih dob.

Prevdarjajte, preiskujte, so govorili katoličanom, da bi jih zapeljali: ne dajte se voditi ko slabeži po oblastniji, ta je pravo trinoštvo. Sej vam je Bog pamet dal, da naj vam služi. — Vbogajte svoje predstojnike, so pa temu nasproti govorili svojim okornim bratom. Nobenega preiskovanja več po naukih vaših učiteljev! Kerščanska ponižnost vam veli svojo pamet podvreči pameti vaših vodjev, oni so postavljeni, da vas učijo. Kakošno nasprotje!

Terditi preiskavo brez podločnosti, da bi zapeljevali katoličane, tirjali so podločnost brez preiskave, da bi ukrotili one svoje priveržence, kateri se preiskave čeversto deržijo. Tako ravnati se pravi imeti dvoje težilo, dvoje merilo, dvojo tehtnico, kar je ostudno v očeh Božjih.*)

Očivestno se kaže iz ravnanja teh čudnih reformatorjev, popravljavcev, da so spoznali potrebo oblastnije, da bi si zapeljane narode obdržali podložne v veri. Ali pa so imeli pravico svojo lastno oblast postaviti namesto cerkvene? Od tega pa drugej?

16.

Slabi smo, pa umni. Ako bi nam vera ne dajala drugega pomočka za spoznanje resnice razun preiskave, bi se ne ozirala na našo slabost; iz druge strani, ako bi nam stavila oblastnijo brez dokazov, bi ne stregla našemu umu, kateri se sme udajati le temu, kar mu je jasno. Ker pa je vera delo same modrosti, je njen početnik ustregel naši slabosti brez ponižanja uma, ko nam je dal vodnico vidno oblastnijo, opravičeno z znamenji božjimi.

17.

Ukanjen biti po oblasti, pravi sv. Avguštin,*), je velika nesreča; pa ne se podvreči nobeni oblasti, še je hujša. Perva se godi ločencem, ki poslušajo krive učitelje; druga pa duhovom, ki se nočejo nikomur uklanjati razun svojim mislim. Katoličan, prepričan, da je enako nevarno, ne se podvreči nobeni oblasti, ali se podati vsaki, razločuje resničnost od dozdevka, zaničuje oblastnijo, ki je na videz, ter se derži one, ktero je Bog postavil, da bi ljudi ravnali k spoznavi resnice.

*) Pondus et pondus, mensura et mensura utrumque abominabile apud Deum Prov. 20, 10.

*) Auctoritate quidem decipi, miserum est, sed certe minus serio non moveri.

18.

Sv. Avguštin piše: „Noben moder ne bo modroval proti umu, noben kristjan proti sv. pismu, ne miren proti sv. Cerkvi.“*)

Modrost veleva, ne žaliti uma s svojimi mislimi: lastnost kristjanska tirja se deržati sv. pisma: in miroljubnost zahteva poslušati cerkev, da ne rušimo edinosti. (Dalje nasl.)

Marijino svetišče na Tersatu.

(Dalje.)

22. Požar v samostanu.**)

Pravice so bile priznane cerkvi in samostanu. Kazalo je, da bo mir. Čutilo se je vsaki dan bolj, da cerkev Martinova vse manj zadostuje vernih potrebam. Redovniki so jeli misliti, kako da jo povečajo, in zbirali so gradivo. Ali nesreča ne miruje. Razun domačih delavcev so najemali tudi tujih tesarjev. Kako so se ti ljudje motili po tesarni, kedo ve? Pospali so, pustivši svečo goreti, okno odperto. Bilo je okoli 3. ure po noči. Redovniki, njih 22 na številu, so hodili tudi zgodaj počivat, da bi mogli opolnoči potem vstati na hvalo božjo. Vse je terdo spalo. Nastane burja, puhne v delavnico, preverne svečnik, tanko in suho škodlanje jame hitro goreti, zažge še drugi les. Še preden se kedo pravi čas prebudi, v ognju je že vse. Gasiti? Edini majhni vodnjak je nepristopen zavoljo velike vročine, v bližnji okolici pa ne kaplje ni. V naglici ni bilo kaj reševati; tudi moči ni bilo, ker je huda burja ogenj vsestranski razpihaval. Od ljudi se sicer nihče ni ponesrečil, a žalost je bila velika. Solznih oči so gledali redovniki, kako jim divji ogenj požiga ljubi dom. V treh urah si videl na pogorišču kup pepela med ožganimi kameni. Zgorela je bila knjižnica, obsegajoča mnogovredna dela ss. očetov, cerkvenih učencov, skolastikov. Zgoreli so starinski letopisi redovnih pokrajin Bosne, Hervaške, Dalmatinske, simkaj prinesenih in tukaj spravljenih po redovnikih, pobeglih turški grozovitosti, pisani s cirilico, ki bi bili preznameniti za cerkveno in redovno zgodovino. Požar je ugonobil mnogo važnih rokopisov, dragocenih knjig, kakoršnih so prinesli ne le bosanski in dalmatinski samostanci, ampak tudi Glavinič iz Španjske in drugih krajev. Zgoreli so takoimenovani Medvedgradski *** spominiki, t. j. zapisniki dogodivščin pokrajine bosansko-hervaške, zdaj „hervaško-kranjske“. Zgorel je tudi oni potopis, ki ga je sestavil župnik Aleksander, poslani od kneza in bana Nikolaja v Nazaret, da se prepriča o sv. hiši Marijini. Na vsaki način pa je čudovito, da si plamen ni upal seči na svetišče, na cerkev, na zakristijo, dasiravno je bilo v teh

polno gorivega; da požar ni upepelil ustanovne listine papeževga pisma in cesarskih, ki so še danes ondi.

Požar samostana je bil nesreča, pa taka, ki je imela dobre nasledke. Dopustil ga je Bog, ker po sklepu njegovem je bolje, če iz hudega dobro prihaja, kakor če nič hudega ni.*) Pervič se je pokazala moč Božja in Marijino varstvo na ohranjenih poslopjih, ki niso bila v ne manji nevarnosti od pogorelega samostana. Drugič je bil samostan premajhen, sobe preozke, kar ni bilo dobro ne za stanovnike ne za službo božjo, ker pičlo število mašnikov težavno vstreza duhovnim potrebam vernih, in zdaj je bila priložnost, da se poskerbi za primerniše poslopje od starega, nepravilno stavljenega, večinoma dervenega. Tretjič so imeli tudi verni priložnost svojo vero pokazati v delih, pokazati svojo ljubezen do Boga in bližnjega, pa tudi svojo pokoro. Koliko je bilo gosposkinih hlapcev in oskerbnikov in podložnih, ki so se vdeleževali grabljenja samostanskih in cerkvenih dobrin! Marsikterega je požar omečil, da je sklenil popravljati krivico, tuje povračati.

Po požaru so se redovniki razšli po bližnjih in daljnih krajih iskat pomoči, prosit podpore za novo stavbo. Kar čuditi se je bilo, koliko je bilo dobrotnikov, kako radi so darovali, na nikogar serce nisi poterkal brez dobrega vspeha. V kratkem se je na teklo toliko pomočkov, da se je moglo začeti zidanje novega samostana. Zdaj so tudi vvaževali da novi samostan ne mere biti po starem, kakoršnega so postavili predniki v svoji nedolžni priprošćini, v kateri se niso ozirali na prihodnost; ta pa je zahtevala drugo stavbo, večje prostore, ker je služba svetišča tirjala več služabnikov. V dveh letih je bila hiša dodelana po glavnem, veliko let pa je bilo treba, da je bila oskerbljena z vsem potrebnim. Da se je pa samostan tako hitro povzdignil, to je zasluženje P. Mihaela Humarja, tedanjega provincijala, ki je s svojo spretnostjo in s pomočjo ostalih samostanov neizmerno pomagal Tersaškemu pod streho.

Kakor smo omenili, namerjali so bili redovniki razširiti Martinovo cerkev. Zaveri jih je bil požar. Zdaj je bilo treba misliti najpopredi na postavljenje stanovališča. Ko je bilo to vravnano, poprime se dela, t. j. razvečanja cerkve, neutrudni Glavinič. Z denarno pomočjo kneza in bana Nikolaja (VIII) Frankopana, ki za slavnimi predniki svojimi ni hotel zaostajati, bila je cerkev podolžena od altarja s. Nikolaja do današnje dolžine, leva ladija pa prizidana in predelana. Układ delu je položil in blagoslovil 24. avg. 1644 presvetli Senjsko-Modruški škof Peter Marijani, v pričujočnosti premnogege ljudstva, bližnjega in daljnega: iz Reke, Senja, Bakra, Grobnika, Kastova, Lovrane, itd. veselega v nadi, da ne bo odhajalo, kakor doslej zavoljo tesnobe prostora, pa ne slišalo besede Božje, četudi se je oznanjevalo dostikrat zunaj cerkve. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Posnetek skupnega pastirskega lista na Dunaju mesca novembra zbranih nadškofov in škofov.

Na Dunaju sredi novembra zbrani avstrijski nadškofoje in škofje govoré svojim vernikom. Tehtne

*) Melius judicavit Deus de malis bene facere, quam mala nulla esse permittere. S. Aug.

*) Contra rationem nemo sobrius, contra scripturam nemo christianus, contra ecclesiam nemo pacificus senserit. S. August. I. IV.

**) Glav. H. T. bl. — Mar. Diss. 46. — Frane. Ters. 20. — Pasc. H. Pr. 26. — Jank. Izoj. 39.

**) Te listine so zavoljo večje varnosti hranili v gradu Tersatu. A ko je bila vojska z Benečani, ki so res zajeli Reko s Tersatom in opleni, prenesli so jih v grad, sozidan na hribu Medvedica, blizu Zagreba. Po vojski so jih hranili spet redovniki sami.

naloge njihovega svetega poklica so jih zbrale tudi to leto, in srečne se štejejo, da s tem delajo po volji in odobrenji sv. Očeta papeža, kar so sv. Oče v pisanji tekočega leta očitno spoznati dali. Namen namreč tega zbora ni noben drugi kakor ta, da bi mogli škofje dolžnosti svoje visoke službe z večim sadom spolnovati, da bi bili močni v edinosti in bi lažje branili sebi izročene vernike zoper nevarnosti, ki v našem času tako hudo žugajo veri in kerščanski čednosti. Ti škofovski zbori so ob enem klici do duhovstva in vernikov, da naj razumevajo znamenja časa in naj v edinosti s škofi delajo za novo pozbujevanje kerščanske vere in kerščanskega življenja.

Sej kerščanstvo in nekerščanstvo ima vedno hujši boj med seboj, boj na življenje in smert za prihodnost. Nekerščanski boj meri zoper vse podstave na katerih sloni blagostanje človeškega družinstva: ta boj meri zoper državine podpornje, ker komaj je še kak državni red, zoper ktereга bi se derzovite stranke ne zaganjale: — boj meri zoper družinski red, celo zoper najstarejše temeljne stožerje, zoper lastinsko posest, zoper zakon in družino, zoper podložnost do postavne od Boga postavljene oblasti. — vse to mnogi zaveržejo: — meri zoper verske in npravne temeljne podpornje, ki so svetilna človeškega duha pozemeljskega življenja in so nezmotljivi vodniki skozi pozemeljsko življenje, namreč: Bog, duša in njena neumerljivo po smerti, večno življenje. Vse to napada; Temu navalu pa je zmožna se ustavljati le ena sama oblast in ta je Cerkev Jezusa Kristusa, ona sama premore v nič djati vse pèhanje tistih temnih moči, ktere na to delajo, da bi se kerščanstvo zaterlo med človeštvom. Cerkev pa pri tem ima obljubo, da ne bo nikoli premagana ali zaterta. Toda posamezni narodi se morajo sami odločiti, če naj večje svoje dobrote pod brambo in skerblijnostjo sv. Cerkve hočejo ohraniti, ali pa po svojem lastnem zadolženju zgubiti. Ravno zato škofje v teh nevarnih časih stopijo pred svoje vernike in jih skerbno in resnobno opominjajo, da naj v tem velikem boju bodo zvesti pod banderom Jezusa Kristusa in med svetom, ki se vedno bolj odvrača od te zastave. Po takem vvodu se obrača škofovski pastirski list na posamezne okoliščine, stanove, pomočke družinstva. Najpoprej škofje pojasnujejo:

I.

Kaj je tisto veliko hudo, tista velika nevarnost, sedanjega časa. Pisanje pravi bolj obširno.

Bil je čas, ko je kerščanski duh prešinjati svet, ko je bil Jezus Kristus življenje narodov. Kakor solnčni žarki zemljo obsevajo, tako je nauk kerščanstva preséval in prešinjati človeško družbo v vsih ozirih. Postave in očitne naprave so imele pečat in podlago kerščanstva. Višje in nižje šole so imele kerščanski temelj. Družine, posvečevane s svetimi zakramenti, so bile sádnice kerščansko-vernih zarodov. Sploh: človeško družinstvo se je rodilo, je živelo in merlo v serci Jezusovega križa.

Sicer tudi v tem kerščanskem času človeške strasti niso ugasnile in ni bilo brez hudih pregréh, bila so pohujšanja vselej po prerokovanji Kristusovem, vendar splošno so ljudje živeli v svetlobi svete vere, zvesti v veri in terdni v upanji.

Kako je pa dandanes? Kolik razloček! Pračudno lepo poslopje kerščanske čednosti in omike, to zalo poslopje, ktero so zidali toliko stoletji kralji in vladarji, svetniki in učenjaki, bi sedaj marsikteri radi do dna razdžali, in pri tem razdiranju dela njih na tisuče v časnikih in knjigah, po učilnih stolicah, po svetovalnih sobanah, po ljudskih zbirališčih. In kaj ponujajo narodom namesto kerščanskih blagrov? Pozemeljsko blagostanje — to kažejo kakor poslednji in naj višji cilj človeškega bitja na zemlji, za kar samo menda naj bi se človeštvo poganjalo. To pa se pravi vsim nevrednim strastim prostost dati in jih buditi, ki dremljejo v človeku, vsak pravi pomen resničnih čednosti in spodobnosti preverniti, razdžati in ljudstvo zopet v tisto divjaštvo nazaj pogrezniti, v katerem je pred tisuči leti vklenjeno zdihovalo in zdihuje še dandanes, kamor koli svitla luč kerščanstva še ni prisijala. Lejte, ljubljani v Gospodu, pišejo škofje, to je tista velika nevarnost, ktera žuga kerščanskemu ljudstvu. In zato pravijo škofje, ne smemo opustiti, vedno in vedno vernikom klicati, da naj branijo svoje najvišji dobrote zoper napade nekerščanskega sveta.

Za taki kerščanski boj pa niso sposobne mlačne in lene duše, temveč le močnovérni katoličani, taki ki so katoličani v življenji in djanji. Za take junake se izrele le tisti, ki se terdno derže resnic in pomočkov zveličanja; ne pa tisti, ki se umikajo priložnostim, ktere jim Cerkev daje, da bi se v veri dobro podučili, ki kerščanski poduk zanemarjajo in nič verskega ne beró. Vender znanje verskih resnic še ne zadostuje, da je kdo serčen vojščak za Božjo reč. K čeznatornemu življenju je Sin Božji hotel ljudi povzdigniti; zato jim je prinesel vero pa tudi odperl studenec milosti (gaade), s temi še le se vera ohrani, vterdi in dopolnuje. Ako pa te studence zapuščaš, ne moliš, božjo službo zanemarjaš, ss. zakramentov ne prejemáš, nedelje in praznike s hlapčevskim delom oskrunuješ: kaj bo potem še varovalo tvoje revno serce in in branilo proti veri sovražnemu svetu? Ne tako, preljubi! Le takrat bodele pomagali kraljestvo Božje pri družih zidati, ako bote sami v svojih sercih taisto zidali. V prvih časih kerščanstva je bil vsak vernik kakor apostelj, vojak je bil apostelj v vojski, tergovec na tujem, otrok v hiši staršev, suženj pri svojem gospodarju. Tako se je nauk zveličanja snoval v vse stanove brez prenehanja. Pomislite, preljubi, da tudi poglavar apostelnov prilastuje vsakemu izmed vas duhovsko službo (1. Pet. 2. 9), to je v duhovnem pomenu, da namreč vsak, kakor sam sebe posvečuje, tudi druge za Boga in za njegovo delo navdušuje. Spolnujte z gorečnostjo svoje dolžnosti kakor bogoljubni katoliški kristjani; varite se vnémarnosti, ktera obširno ostrupuje našo katoliško Avstrijo; posvečujte véрно nedelje, njih posvečevanje naj obnavlja zvezo z Bogom, ktero delavniška razmišljenost tako pogosto razrušuje; vsak naj na svojem mestu ustavlja grozno povodenj, ki vsestransko žuga kerščanstvo poplaviti!

(Dalje nasl.)

Z dežele. (Nekaj o šoli.) Vedno povdarjamo, da naj se mladina v šolah, posebno v srednjih, dobro izuči in versko izgoja. Ravno to tirja učni črtež za srednje šole, rekoč med drugim: Da je uk z izrejo v soglasji, treba je, da se vsi šolski predmeti vjemajo z nazori vere in npravnosti.

Učenec naj, kolikor več se uči, tudi toliko boljši in pobožniši bode. Ker se ta naloga izroča previdnosti in razumnosti učiteljev, toraj se mora pričakovati, da zlasti mlajši učitelji postanejo versko-nravno vzgojitelji mladine ter skerbijo, da se učenci zadosti naučijo, pa tudi postanejo značajni ljudje. —

To so zlate besede, ki so pravo zadele.

Verska izreja oblažuje mladino in podpira človeško družbo; brezverska pa le polni glavo, serce pa pusti prazno in stori mladenčca nezmožnega ustavljanja se skušnjavam, ter stanovitnemu bitu v viharjih življenja.

Znamenite so besede, ki je pisal pruski kralj Friderik Viljem leta 1849 po revoluciji pruskim liberalnim učiteljem: Vse zlo, katero je leta 1848 zadelo Prusko državo, ste Vi zakrivali! To je bila učinila napčna brezverska modrost, katero Vi slavite za pravo modrost; tako ste Vi mojim podanikom vero in zvestobo iz serca iztergali.

Našopirjeno šolsko omiko sem že kot prestolonaslednik sovražil; in jaz ne bom od tega pota na stran krenil, jaz se ne bojim ljudstva; bojim se pa nevernih učiteljev moderne nasladne modrosti. Tudi nam se bližajo resni časi: kajti neka družba ki je po vsih deželah razširjena, podkopuje temelj človeški družbi, in hoče s puntom svoj namen doseči. Temu se dobromisleči v obran stavijo s pomočjo sv. vere, in pravijo, da je treba poverniti se k veri in k nramnosti in pomno se bo našla zoper take zleže v sedanjih zmedenih časih. Povsod čujemo klic, naj se preosnujejo šole in izgojevalni zavodi; in to je dobro znamenje. Da pridejo boljši časi, treba je kerščanske šole, da človeško družbo otmemo pogina, moramo mladino kerščansko učiti in vzgojiti.

Šolski strokovnjak L. pl. Hammerstein piše: „Za najvažnejšo socialno vprašanje imam jaz zahtevo vere in nramnosti;“ in drugi strokovnjak piše v svoji didaktiki doslovno: Vzgoja in uk naj sodelujeta, da bode boljše na svetu; in to se bode doseglo, ako prave svetinje človeštva posebno sv. vero, z nježno skerbjo varujeta.

Iz Carigrada, 19. nov. 1891. (Poterjenje. Veselo upanje za spreobračanje razkolnikov. Pogumen hellenski mladenec. Ubožnost. Umerli razkolni patrijarh bil prijazen katoličanom. Novi? ...)

Prejel sem predrago pismo od 9. t. m., s katerim ste mi naznanili, da ste po bankirju g. Mayerju poslali 116 gld., katerih polovica je namenjena za zidanje gerško-katoliške cerkve, druga polovica pa za potrebe našega misijona. Ta denar, prečast. gosp., sem prejel in dolžnost me veže naznaniti V. č. svoje in vse naše družbe naj priserčnišo hvaležnost za skerbljivost, ki jo imate za naš misijon, za spreobračanje razkolnih gerkov in za zanimanje, ki ga nam pri vsaki priliki skazujete. Prosim Vas tudi, Preč., bodite tolmač moje hvaležnosti pri Vaših dobrih rojaki na Kranjskem za njihovo dobrotno ljubezen, s katero delé miloščnje v podporo našega dela za večjo Božjo čast in v zveličanje duš. Gospod Bog jim bogato poverni s tem, da jim ohrani predragi dar prave vere (poslušajte slovenski prostomišljaki! to govori in želi skušeni spreobrnjenec iz razkolstva k rimsko-katoliški Cerkvi. Vr.), in jim podeli vse dobro na tem svetu, in pa večno zveličanje!

Mi, Prečastiti, nadaljujemo tukaj svoj težavni misijon in s pomočki, kolikor jih imamo, skerbimo

za spreobračanje svojih bratov, ktere razkolstvo od nas loči. Glavni pomoček za pospéh našega misijona bila bi cerkev, ktera se nam še pogreša. Niso še zbrani zneski, da bi mogli pričeti in doveršiti to delo. Zanašamo pa se, da Gospod, v čegar svetem Imenu smo zbirke za zidanje cerkve pričeli, bode podelil nebeški svoj blagoslov, in da po skupni gorečnosti vérnikov in po pomoči iz Rima dobimo tolikanj doželjeno cerkev, ktera bode brez dvoma prilika k spreobrnjenju in k zveličanju mnogih.

Za zdaj smo prisiljeni svojo delavnost vtesniti v prav majhen krog in pečamo se s podučevanjem razkolnih mladenčev v verskih naukih in pripravljati misijonarjev za spreobračanje razkolnikov. S svojim znanjem in razmerami tudi pomagamo, da gerki spoznavajo in ljubijo sv. katoliško Cerkev, kateri so večji del v prav zaguljeni nevednosti o tem, kaj da je resnica.

Akoravno se vsi tisti, ki se prepričajo, da je katoliška vera prava, ne odločijo od trupla razkolništva, da bi se zedinili s (pravo) Cerkvijo, vendar postanejo vsi nam prijazni in misel za „unijo“ (zedinjenje s katol. Cerkvijo) se razširja dan na dan bolj med razkolniki. (Tedaj, udje bratovščine ss. Cirila in Metoda, le goreče molite; vaša molitev sad rodi! Vr.)

Med mnogimi pa se nahajajo izvoljene duše, ktere spoznavši resnico si za dolžnost štejejo, pravo vero očitno spoznati, in s tem dajo drugim imeniten izgled neprestrašenosti kerščanske. Ni davno temu, ko se je eden slovesno odpovedal razkolstvu, in v malo dneh bodeta dva druga mladenčca (Čujte naši fantje: mladenčca! Vr.) ravno tako storila; že sta dobro podučena (Ne: samo poučena, slišite slovniški krivi preroki!) v verskih rečeh in že davno prosita, da bi bila sprejeta v naročje sv. Cerkve. Eden teh, mladenec 16 let, je bil gerški (hellenski) podložnik in gerške postave ne dopuščajo emancipacije (oproščenja z očetovske oblasti) pred 21. letom. Njegov oče, prenapét šizmatikar, ga je hotel domú uzeti, toda mladenec ni hotel z njim iti; oče se oberne do svojega konzula, kateri je z ozirom ostrih postáv vzal dečka in ga vernil očetu. Toda deček je protestiral zoper silo, ktera se je delala njegovi vesti in pogumno je rekel: „kamor koli me odpeljete, pojdem zopet tje, kjer sem bil!“ Poslednjič ga je konzul izpustil, ker bil je očeta prepričal, da ni slabo biti v katoliški šoli.

Še trije drugi dečki so bili prišli prosit me, da naj jih sprejemem; ali moja ubožnost mi ni dopustila sprejeti jih za zdaj. Gospod naj se nas usmili in nam pomnoži število dobrotnikov v prid našega revnega misijona, ki nima družih prihodkov razun miloščin dobrih katoličanov.

(Konec nast.)

Čertice iz Bosne (Konec.) Slovenija, osobito Kranjska, je že obilno pomagala prerevnim cerkvam v Bosni. In, o koliko pomoči je še nujno potrebno! Tu je največja cerkvena potreba in siromaštvo v naši naj bližji bližini in med narodom sorodnim našim — med Jugoslaveni. Umni in verni Slovenci bi sami videti morali, kako siromašne in nedostojne so katoliške cerkve v Bosni! Narod katoliški slavensko-bosanski je bil in je še vedno ubožen; naseljenci si pa se niso opomogli. Ko bi videli slabe, priproste male dervene, pa tudi iz šib spletene in z blatom in slamo ometane stanovanja katoliške duhovščine

tukaj, bi se čudili skromnosti tukajšnjega redovnega svečeništva.

Č. vr. župnik katoliški v Prjedoru Ant. Polinič stanuje v prvem nadstropju nekdanjega turškega čardaka; kakov je pa ta čardak? Na zemlji stojijo hrastovi stebri čvetero-vogelno, jednako dolgo in široko postavljeni. Do nadstropja so obiti z neostruganimi deskami, tako, da se vse skozi vidi in vetrovi bučijo in piskajo in mnogo snega skozi nanosijo, in to je župnijsko stanovanje prizemeljsko; to pa bila je prva katoliška cerkev v Prjedoru; sedaj so v tem prostoru merzli hlevci za kravo in prašiče župnikove, in gospod župnik prebiva v malih nizkih sobicah zgoraj, kakor na kakovem mostu in skozi dervene tla v sobah mu od zdolaj gori veter in mraz piha. Stene pervega nadstropja so iz dervenih kolov, z blatom in slamo ometane in z apnom pobeljene. Toda ni ga pomočka, ne pomočnika, niti dohodka, da bi se nekoliko bolj dostojno oskerbelo. Župnik ima prav majhen dohodek, župljani so še le začetniki in ubožni, vlada pa ima druge brige in potroške. Kaka pomoč tukaj bi bila velika dobrota: Dobro došli bi tukaj darovi novih ali starih cerkvenih ss. podob, kipov, liturgične obleke in posod, oltarnih pertov, blazin, čeden in dostojen tabernakelj za Najsvetejše, svetilka, zvonec k vhodu v cerkev iz zakristije, nov ali star sv. križev pot; pa tudi, ako bi kaj mogoče bilo, za sv. mizo — oltar itd.

Pomankljivost, ubožstvo, potrebe te nove cerkve sv. Jožefa in nove prave misijonske župnije so res velike, in velika je dobrota, kdor more kaj pomagati.

Oo. Trapisti v južni Afriki (Dalje) Že omenjeno poslopje oo. Trapistov je samo zopet svet v malem; tu združuje se umetnost, obertnija in poljedelstvo, ker meljejo sami moko iz svojega žita ter napravljajo olje iz lastnih orehov. In vse to delajo od nevednežev premalo cenjeni mnih z „mrtvo roko“, ter vpeljujejo tam omiko mnogo prej, ko so si izmislili to izobraževalci ali pa so imeli pogum, tam pričeti svoje delovanje. Vse se tedaj tudi v Afriki tako verši, kakor nekda v stari Evropi. Še le ko so izsekali menihi prve poti ter so napravili ceste, upajo si „filistri“ slediti jim v priličnih kočijah; še le ko so ukrotili domačine, dobé ti moč, za njimi hoditi kot potopisci.

Naposled pokazali so nam v bližnjem rovu kodrolase kamnoseke pod vodstvom enega brata in na bližnjem griču angleški vert v kterega je P. opat dal spremeniti bližnje germovje. V tem naj bi si navzeli njegovi stavci o prostih urah onega solca in zraka, ki se jim pogreša v dvoranah, v kterih stavijo. O. Frančišek je tudi skušen zdravnik (higienik), on zdravi le z vodo, s solncem in zrakom ter že 20 let ni pustil nobenega „zdravnika“ v samostan. Večkrat tudi v šali pravi: „Upamo, da moremo tudi brez zdravnika umreti.“ Kako ravna s telesnim hiranjem, nam najbolje kaže njegova nova brošura: „Socijalno prašanje,“ od o. Franca (prodaja se pri o. Severin-u 10, Würzburg, Reibeltsgasse; stane 30 vinarjev).

Že celi dan postajale so nam noge od hoje in oči od gledanja trudne; pa vendar smo si ogledali še le Mariannhill, ne pa še 13 zunanjih misijonskih postaj, ktere so oo. Trapisti ustanovili o svojem 8½-letnem bivanju v Natalu. Po vseh teh zunanjih postajah ponavlja se več ali manj vse kakor v Mariann-

hillu. Od teh dali smo si le ustmeno povedati od gostilničarja (trapiškega očeta), kajti, ako bi hoteli vse te obiskati, potrebovali bi z vozom ali pa na konjih še tri daljne tedne, ker so od samostana oddaljene v okrogu 40 do 200 angleških milj.

Da si ustanovijo tako misijonsko postajo, pridobé si Trapisti najprvo zemljišče kot najboljši temelj za prihodnost. Čudimo se že samo nad zemljiščem pri Mariannhillu, ker obsega 12,000 angleških akrov. Taki akre je veliko večji, ko nemška mera (oral). Tako zemljišče pridobé ali s tem, da plačajo vladi brezobrestno v dvajsetih letih vsak akre po 10 mark, ali pa tudi cenejše zasebnikom. Za en penny (8½ vinarja) od akra in kaka leta zamorejo tudi od vlade zemljišče v najem vzeti. Se vé, da se mora to zemljišče še le obdelati, močvirje odpraviti in divja trava iztrebiti. V Mariannhillu sicer ni žita, pač pa se nahajajo anane, banane, sladkorjev terst, pomorance, kava, čaj, sladki krompir, podzemeljski orehi itd. Po višjih krajih, kjer so naše postaje, 5—4000 čevljev nad morjem, rase pšenica, sadje, grozdje in vse evropske zelenjadi.

Trapisti poiščejo si kolikor mogoče reke in potoke, in pri teh najboljše slape, da porabijo moč vode za cenejše stroje (Motoren); vse ravno nasprotno, kakor angleški naseljenci, ki se ne zmenijo za drugega ko za dobre paše.

Trapisti poiščejo tiste kraje, v kterih stanujejo Kafri najbolj gosto, po kterih se ceste in železnice dajo naj lažje pripraviti, kjer se dobi največja in najboljša vodna moč in najboljše polje.

Vse dosedanje podružnice imajo evropejska božjepotna imena; tako n. pr. nahajajo se imena: Reichenau, Kevelar, Mariathal, Lourdes, Czenstochav, Oetting, Einsiedeln, Maria-Ratschitz, Maria-Linde, Loretto, Rankweil, Josefsheim i. dr.; vendar so nastavljeni še le v 10ih teh postajah bratje in sestre. Manjka še ljudi, denarja in časa.

S prva živé naši ljudje v začasnih kočah, kakoršne rabijo navadno Kafri.

Nekatere teh podružnic imajo seveda le zemljišče kacic 100—500 akrov (nektre tudi samo 5), druge zopet obsegajo zemljišče 1000—6000 akrov, in Lourdes v Griqua-deželi (zunaj Natala) obsega 50,000 akrov veliko zemljišče, polno krasnih potokov, rék in s premnogimi pragozdi. To prelepo pšenično polje kupil je opat Frančišek od ubožanega posestnika (farmer), akre po 3½ mark. S tem pomagal je zelo veliko katoliškemu misijonu. Od tod odvažajo Trapisti z lastno žago pripravljeni les za stavbe, kterega so do zdaj morali dobivati iz Oregon-a in Švedije od 10—30 ur oddaljenih misijonskih postaj v Natalu, na lastnih vozéh, z lastnimi voli in po lastnih samostanskih bratih. Ker se pa na tem zemljišču nahaja več ko 400 kiferskih koč, pridobil si je o. Frančišek s tem, da ga je kupil, tudi vse te koče za najemnike z vsemi prebivalci. Vpliv na take ljudi, ki so sedaj samostanu podložni, je jasen. Kafri imajo opata zdaj kot svojega inkos-a (glavarja, gospoda), ne pa svojega dosedanjega vladarja, in ta sam odvisen je kot najemnik samostanskega zemljišča od opata. Pervi vspeh te odvisnosti bil je ta, da je pregovoril en sam brat v enem letu vse može, ki so bivali prej popolnoma nagi, da so se oblekli, ker jim je žugati mogel z zamero inkos-a in z odpustom, ako bi se kaj zoperstavliali.

(Dalje nasl.)

I. **Bratovske zadeve****molitvenega apostoljstva.**

Nameni za mesec november (listopad).

a) **Glavni namen:**

Misijoni v Afriki.

«Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII prihodnjič.»

b) **Posebni nameni:**

1. S. Edmund in mučenci tovarši. Ta in vsak dan meseca že naznanjene, pa še ne zaznamovane, ali nenadne zadeve. Spreobrnitev Angleške.

2. S. Bibijana. Spolnjevanje cerkvene postne zapovedi. Dušne in telesne potrebe revežev. Posebno priporočeni za smert bolni.

3. S. Frančišk Ksav. Katoliški misijoni. Družba Jezusova. Odkritoserčno spreobrnjenje več častnikov in zdravnikov.

4. S. Barbara. Vredno prejetje sv. Zakramentov za umirajoče. Vojaki. Mladina v nevarnosti za vero in čednost.

5. Ss. Hieron in Simon, muč. Japan in zaterti kitajski misijoni. Rast in trdnost v veri za mlade vladnike.

6. II. Adventna nedelja. S. Nikolaj. Povernitev od posvetne lakomnosti k ubožstvu Kristusovemu. Več zaradi pomanjkanja v nevarnosti za večno izveličanje živčih. Bogoslovno odgojišče.

7. S. Ambrož. Škofje in mašniki. Kerščanske materinske družbe. Odpadniki in v zmotah živči. Telesno bolni.

8. Praznik brezmadežnega spočetja M. D. Zviševanje čiščenja Matere Božje. Sv. Oče. Rodovina habsburška. Marijine kongregacije.

9. S. Anon. Škofje na Nemškem. Duhovska in deška semenišča. Pijančevanju udani stariši in njih otroci. Važne skušnje.

Molitev

Gospod Jezus Kristus! V edmosti z onim božjim namenom, s katerim si sam hvalil Boga na zemlji v svojem presv. Sercu in ga še zdaj hvališ brez konca v zakramentu sv. Rešnjega Telesa po vsem svetu, in v posnemanje presv. Serca brezmadežne Device Marije Tebi darujem danes vsak trenotek vse svoje namene in misli, vse čutila in želje, vsa dela in besede. (100 dni odpustka enkrat na dan Leon XIII. 1885.)

Posebno pa ti jih darujem za kerščanske zdravnike, kakor tudi za vse zadeve, ki so priporočene udom molitvenega apostoljstva v tem mescu in današnji dan.

O sladko Serce mojega Jezusa, daj, da te vedno bolj ljubim. Amen. (Vsakrat 300 dni odpustka in če se vsak dan moli, enkrat v mescu popolen odpustek. Pij IX, 26. l. 1876.)

Sladko serce Marijino, bodi moje rešenje. (Vsakrat 300 dni odpustka. Pij IX 1852.)

Sv. Jožef, prijatelj najsvetejšega Serca, prosi za nas. (100 dni odpustka enkrat na dan. Pij IX 1874.)

Sv. nadangelj Mihael, sv. Bonifacij, zvel. Peter Kancij, prosite za nas!

II **Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.****V molitev priporočeni:**

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrot, odverni od naše dežele poboje, umore in samomore odpad, in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne grehe in velike nesreče. — Sleparsk človek za poboljšanje — Nekdo za pomoč pri nastopni službi. — Hudo bolna deklica za ljubo zdravje, ako je Božja volja in duši v zveličanje. —

Listek za raznoterosti.

Čast. g. Matija Kolar, stoljni vikarij in začasni učenik veroznanstva na ljubljanski pripravnici itd., je postal župnik pri Mariji Devici v Polju.

Č. g. Anton Keržič, katehet na dekliški uršulinski šoli v Ljubljani, je postal veroznanski učenik na tukajšnji c. kr. učiteljski pripravnici.

Č. g. Jak Lebar, kapl. v Spod. Idriji, je imenovan za farnega vikarija v Črnem verhu.

V Gorici je umerl č. g. M. Cenčič, vik. v Desklah, star 75 let. R. I. P.

Maribor. Č. g. J. Šinko, kapl. v Konjicah, je postal župnik pri sv. Bolfanku. — Umerl je č. g. Mih. Rakoše, župnik v Bučah. R. I. P.

Skušnje za učiteljsko sposobnost so uni teden delale tudi štiri učiteljice iz uršulinskih šol, in sicer vse štiri redovnice prav dobro, dve celo z odliko.

V avstrijski Šleziji, v Tešenu, je v zadnji bolezni v katoliško Cerkev prestopil ondotni protestantski bogoslovec g. Pavel Stalmach. Bil je poprej vrednik poljskega lista „Gwiazka Cieszinska“ („Tešinska Zvezdica“), pa vselej pameten in prijazen do katoličanov ter pošten; gotovo zato mu je ljubi Bog pred smertjo dal še spoznanje prave sv. Cerkve.

Egipt. Presvitla cesarica Elizabeta, ki je une dni po Egiptu potovala, je 14. novembra nepričakovano prišla obiskat tudi katoliško zamursko napravo v Džeziri, blizu Kaire; malim zamurkam je prijazno roke na glavo pokladala; pri odhodu pa naznanila polno zadovoljnost z vso napravo. V nedeljo, 15. nov., je bila pa pri sv. maši v ondotni cerkvi Jezusovega presv. Serca.

Nesrečno žganje? V kratkem je žganje zopet končalo dva človeka, enega na Gorenjskem, drugega na Dolenjskem.

Avstralija in razširjanje katoličanstva v tem delu svetá. V Avstraliji je bilo l. 1876 katoličanov 450.000 in 350 duhovnov; l. 1890 pa že 750.000 katoličanov in 620 mašnikov. Število cerkev je v ravno tem času od 620 naraslo na 880; šol je bilo 350, čez 14 lét pa 700.

Primérlejš, ki ni primérlejš. V Münchensteinu pri Basel-u na Švicarskem se je bila, ni davno, dogodila grozovita nesreča na železnici. V vozovih ste bili tudi dve katoliški gospé (ali gospodičinji) iz Pruntrut-a, ki ste se vračali z božje poti iz Einsiedel-a. Precej ko ti dve ženski stopite v voz, ste začeli moliti rožni venec; to pa je obudilo posmeh in zbadanje

pri razposajeni družbi, ki se je peljala k neki pevski slovesnosti. Lejte razloček med tacimi, ki hodijo na božjo pot in temi, ki se vozijo na tako imenovane „izlete!“ Pride še konduktar in tudi ta med zasmejanjem zahteva vožnja listka od gospodičin. Tisti trenutek zahrnuje most in vozovje se pogrezne v globočino. Ko so razdjanje in šibrovje vozov premetavali, so našli uni modri gospodičini sicer v nezavednosti, obleke so bile potergane in s kervjo napojene; sami pa niste imeli tudi najmanjše rane ne. To je bilo toliko bolj čudovito, ker vsi drugi v ravno tistem vozu brez izjeme so bili ali mrtvi ali pa strahovito polomljeni, razmesarjeni. Nekemu gospodu in neki gospej, ki sta sedela zraven onih, ki ste molili rožni venec, noge niso bile samo polomljene, temveč zmlinčene. Je mar to zgolj primérlej, slučaj?

Dunaj. (Poterdilo.) Poterjujem Vam z vso hvaležnostjo g. m. kanonik, da sem resnično prejel 44 gld., ki so bili darovani iz verske gorečnosti za pospeševanje naše sv. vere in v zveličanje duš na Jutrovem, pa za ohranjenje svetišč našega odrešenja. Naša dolžnost torej bode, ta duhovni, dobrotni dar po naših pravilih obračati in z misijonskimi očeti v Sveti deželi vedno misliti na vse, kateri svojo ljubezen k Bogu in Zveličarju s svojimi bogoljubnimi darovi tako lepo razodevajo... Ob enem Vam pošljem 40 rožnih vencev, blagoslovljenih za odpustke, z nekaterimi svetinjami vred iz Svete dežele.

P. Frančišk Sal. Angeli l. r.
veliki komisar za Sv. deželo.

Dunaj, 30. oktobra 1891.

Opomba. Navadno oddajemo velike zbirke za varhe Božjega greba in druge darove za ta namen v kn. šk. knjižnico tukaj doma: le izjemoma smo omenjeni mali dar oddali naravnost preč. velikemu komisarju in prejeli tukaj omenjeno poterdilo, katero kaže, kako vestno se dela s temi darovi in kolika dobrota so za Jeruzalem in druge svete kraje. Vredništvo.

Novosti. Katholische Handpostille. P. Theodos. Florentini O. M. Cap. Kratko razlaganje vsih nedeljskih in prazniških listov in evang. Pa: „Pilgerfahrt durch das heil. Land“ z mnogimi slikami itd. — To je velika, tri perste debela knjiga, čez 700 strani za 1 gld. 60 kr. pripravna zlasti za zimske večere.

„Wanderungen durch Palestina.“ v. J. Fahrengruber, z mnogimi podobščinami iz Svete dežele, znamenito popisovanje zlasti takim, ki se posebej pečajo za Palestino, ali ki so že sami ondot popotvali. Znižana cena 60 kr. —

1. Praktisches Geschäftsbuch für den Curat-Clerus Oesterreichs von P. Wolfgang Dannensbauer. Wien 1892. Izhaja v 24 polmesečnih zvezkih, po 32 kr., po bukvarnah 36 kr. Prav koristno delo za take, ki ga potrebujejo.

2. Anleitung zum geistl. Geschäftsstyl von Helfert. Nach dem neuesten Stande der österr. Gesetzgebung bearbeitet und eifmal verbessert u. vermehrt; Ravnokar prišlo na svetlo. Cena 4 gld. v sošitku, v vezku 5 gld. 20 kr.

Die Angst der Protestanten vor den Jesuiten. („Frankfurter Brosch.“ 12 zvez., 1. sošit.) „Neue Worte eines Protestanten an Verständige.“ — Ta knjižurica omenja, kako je bil pok. dr. Windthorst 3. grud. 1890

v nemškem derž. zboru stavil nasvet, katoliškega „Centrum-a“, da naj se odpravi postava, ki prepoveduje jezuitom na Nemško vseljevati se. „Evangelischer Bund“, katoličanstvu zelo sovražna družba je grozno bobnal in trobental zoper omenjeni predlog. Pisavec dr. Maks Oberkreier pravi, da s smrtjo Windthorstovo to vprašanje ni omedlelo, temveč še le bolj se vnelo. Grof Ballestrem je na nemškem katoliškem taborji v Danciki (sept. 1891) sprejel zverševanje Windthorstove dedščine, ki se to reč tiče.

Kakor se Avstrijci poganjamo za versko šolo, tako nemški katoličani za preklicanje postave zoper jezuite. Tisti „kulturkämpferji“ (a cultura, kakor „canis a non canendo“) so pa grozno hudi na jezuite kakor po drugi strani na versko šolo: pa eden pametnih protestantov pravi: „Mislečim protestantom se mora poslednjič naravnost studiti višja butaglavost, ki je postala nalezljiva in se s fanatiško jezo zaganja zoper jezuite.“ O tej priliki je pisatelj tudi zaznamnal nezmožnost sovražnikov zoper Cerkev in papeža z besedami: „Celo vsemožnega kneza Bismarka derzovitost v brezobzirnost je na tla čunila pred najvišjim Pastirjem v Rimu. Siloviti nemški kanceler moral je papeža na pomoč klicati in sicer na znotraj, da bi opozicijo nemškega centra za jezil, na zunaj pa, da bi (1885) ohranil mir med Nemčijo in Španijo.

Rimski Katolik, 3. tečaj XI zvezek dr. Antona Mahnič-a je ravnokar prišel na svetlo. Ves čverst in zanimiv je, kakor sploh.

Prečastiti Goriški mestni gg. duhovni, šest in trideset podpisov, so gosp. dr. Ant. Mahnič-u izročili zelo pomenljivo zaupnico.

Kerščansk' detoljub, list za kerščansko vzgojo in rešitev mladine, letnik IV., št. 3. je na svitlem in ima polno lepe in podučne tvarine za ljubo mladino, kakor navadno. Bodi gg. katehetom in mladini, staršem in prijateljem dobre odgoje mladine serčno priporočen!

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: M. P. 10 gld. — Č. g. kapl. Fr. Rajčević 1 gld. — Iz Črnuče č. g. župnik in dr. 3 gld. — Č. g. župnik Fr. Volincec 3 gld. — Prečastiti gosp. profesor Jož. Klemenčič 10 gld. — Prečast. g. dekan Jan. Koprivnikar 5 gld. — Preč. g. zlatomašnik in župnik Jan. Potočnik 5 gld. — Č. g. J. K. 3 gld. — Č. g. župnik Peter Vartol 5 gld. — Neim. iz Gornj. Logatec 2 gld s prošnjo za vdeležbo pri ss. božičnih mašah.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Po č. p. Konstantinu guvardijanu v Kamniku 30 gld. Neimen. dobrotnica 10 gld. — Po č. g. Ig. Zupanen oskrbniku Trnovske župnije v Ljubljani 18 gld. 16 kr. — Šmihel pri Novem mestu 11 gld. — Vranja peč 24 gld. 40 kr. — Neimen. iz Preserja 2 gld. 15 kr. — Po preč. g. dekanu M. Kožuh 30 gld. — Po č. gg. Uršulinaricah v Ljubljani 21 gld. 66 kr. — Nevlje 4 gld. 66 kr. — Čč. gg. bogoslovci v Ljubljani 12 gld. 10 kr. — Koroška Bela 20 gld. — Po preč. g. mestnem župniku Jan. Rozman 10 gld. — Iz Šent Jurja pri Kranji 1 gld. 85 kr.

Za uboge laške redovnice: Č. g. J. K. 2 gldi

Za sv. Antona na Šmarni gori: „Iz hvaležnosti“ neimenovan 2 gld.